

خدایان و اساطیر یونان باستان

هرا، خدای مادر

در زمانهای بسیار دور، انسان ناشناخته ها و وقایع طبیعی مانند باران، صاعقه، گرما و سرما، شب و روز، تغییر فصل، مرگ و زندگی و مانند اینها را زاییده قدرت خدایانی میدانست که بر زمین و موجودات آن حکومت میکردند. از نظر آنها این خدایان نه تنها به خودی خود در انجام بعضی امور و وقایع دست داشتند بلکه مناسبات و روابط بین آنها هم در سرنوشت انسانها تاثیر مستقیم داشت. خدایان باستان در تمام جوامع بشری وجود داشته اند و هیاتی انسانی با نیروی مافوق بشری داشته اند، آنها جاودان بودند و میتوانستند با انسانهای عادی وصلت کرده و بچه‌دار شوند، فرزندان این خدایان "نیمه خدا" بودند و با وجود داشتن قدرت مافوق بشری، میرا بودند.

خدایان و داستانهای اساطیری در ابتدا به منظور توضیح اسرار زندگی به کار میرفتند اما به تدریج نبرد موجودات افسانه ای و ماجراهای پر آب و تاب قهرمانان چنان شیرین و جذاب شد که با وجود پیشرفت علم و حضور پیامبران موحد، اساطیر باقی ماندند و در تمام هنرها حضور بارزی یافتند. در این میان اساطیر یونان به دلیل تکیه فراوان ادبیات باستان یونان و بعد ادبیات مدرن جهان بر آنها و همچنین ساده تر بودن نامهای خدایان به گوش آشنا تر است. از طرفی نباید از تاثیر فراوان فیلمهایی که با تکیه بر اسطوره های یونان تهیه شده است غافل شویم. به همین دلیل معرفی خدایان اساطیری را با معرفی مختصر خدایان المپ (The Olympians) آغاز میکنیم.

خدایان المپ یا المپ نشینان این خدایان ۱۲ تن بودند که پس از سرنگونی تایتانها (Titans خدایان اولیه) به حکومت پرداختند. کوه المپ محل نبرد تایتانها با خدایان دوازده گانه بود و بعدها هم به عنوان محل زندگی خدایان از آن نام برده شد. تمام المپ نشینان به نوعی با یکدیگر نسبت داشتند و بنا به شرایط زمانه هر از گاهی یک یا چند تن از آنها بیشتر مورد توجه قرار میگرفت. برای مثال اگر در زندگی واقعی، همسر حاکم یا شخص قدرتمند منطقه از شخصیت قوی یا خانواده مهمتری بود، خدایان زن و به خصوص هرا (Hera) که خدای مادر بود مورد توجه میگرفت. اگر جنگی در میان بود، معبد خدای جنگ بیشتر مورد توجه قرار میگرفت.

سنگ برجسته زئوس به همراه همسرش هرا

زئوس (Zeus) زئوس فرزند کرونوس (Cronus)، تایتان بزرگ، بود. او پدرش را سرنگون کرد و بر سر حکومت با برادرانش پوزئیدون (Poseidon) و هادس (Hades) قرعه کشی کردند، زئوس در نتیجه این قرعه کشی به نام بزرگ خدایان شناخته شد، او فرمانروای آسمان و باران و اسلحه اش آذرخش است که آنرا به سمت کسی که او را ناخشنود کرده ،

پرتاب میکرده است. یکی از مواردی که او را بسیار خشمگین میکرد دروغگویی و پیمان شکنی بوده است. زئوس هرا (Hera) را به همسری گرفت اما به خاطر داشتن ماجراهای عشقی فراوان شهرت داشته است.

پوزئیدون خدای دریا

پوزئیدون Poseidon پوزئیدون برادر زئوس است و در قرعه کشی که پس از سرنگونی پدرشان انجام شد، دریا را به دست آورد و به نام خدای دریا شناخته میشود. دریانوردان و ماهیگیران از پرستندگان او به شمار می روند. پوزئیدون با آمفی تریت Amphitrite که نوه اوسیانوس Oceanus تایتان آبهای به هم پیوسته جهان، ازدواج کرد. اسلحه او یک نیزه سه شاخه است، که میتواند جهان را بلرزاند و هر چیزی را درهم بشکند. او پس از زئوس قدرتمندترین خدا است و طبیعتی ستیزه جو و حریص دارد، به همین برای به دست آوردن شهرهای خدایان دیگر، با آنها درگیر میشده است.

هادس خدای مردگان

هادس Hades هادس، در قرعه کشی با برادرانش، بدترین سهم را برنده شد و آن جهان زیرزمین یا دنیای مردگان است. از آنجایی که رعایای هادس را مردگان تشکیل میدادند، او به کسانی که موجب افزایش جمعیت سرزمینش میشدند بسیار علاقه داشت. مانند ارینی ها Erinyes یا خشم و ناامیدی، که کارشان تعقیب گناهکاران و سوق دادن آنها به سمت خودکشی بود. هادس به دلیل حکومت بر زیرزمین، صاحب معادن زیرزمینی هم بود و خدای پروت هم به شمار می رفت. همسر او پرسفونه بود که توسط هادس ربوده شده بود. هادس خدای جهان مردگان بود اما خدای مرگ نبود، تاناتوس Thanatos خدای مرگ بود.

Hestia الهه زندگی خانوادگی

هستیا (Hestia) هستیا بزرگترین خواهر زئوس و الهه حاکم بر زندگی خانوادگی و به عبارتی اجاق خانه بود. او برای فرار از تقاضای عاشقانه برادرانش پوزئیدون و آپولو، قسم خورد که همواره دوشیزه باقی بماند. هستیا الهه ایست که تخت سلطنتی ندارد، اما نگهداری از آتش مقدس المپ بر عهده او است و به همین دلیل تمام آتشکده ها و اجاقهای منازل از آن او است. هستیا ملایم ترین و مهربان ترین الهه المپ است و سمبل اتحاد بین شهر مادر Metropolis و مردم شهرکها و دهکده هایی است که برای بردن آتش به معبد می آمدند و در واقع اجاق خانه همه مردم از یک آتش گرم میشد.

Hera نگهبان زندگی

هرا (Hera) هرا همسر و خواهر زئوس بود. او نگهبان ازدواج ها بود و به خصوص حامی زنان شوهردار بود. از آنجایی که زئوس با حیله و توصل به زور او را به ازدواج راضی کرد، این ازدواج با کشمکش و ناسازگاری آغاز و با کشمکش ادامه یافته

بود. یک بار که غرور زئوس به حد غیرقابل تحملی رسیده بود، هرا با خدایان بر علیه او توطئه چینی کرد و به او داروی مخدر خورد، سپس با خدایان دیگر او را بر روی تختی با هزاران گره بستند و در باره اینکه باید با او چه کنند به مشاجره پرداختند. بریاروس Briareus که گولی ۵۰ سر و صد دست بود به توطئه پی برد و به خاطر علاقه فراوان به زئوس، به کمک ۱۰۰ دست خود گره ها را گشود و او را آزاد کرد. خشم فراوان زئوس خدایان را به زانو درآورد و هرا پس از مجازات زجرآور - که به دار آویخته شدن با زنجیری طلایی از آسمان بود - قسم خورد که دیگر بر ضد شوهرش شورش نکند. با این وجود هرا همواره به خاطر بیوفایی زئوس دسیسه چینی هایی میکرد و گاهی هم موفق میشد تا درس خوبی به شوهر خیانتکار خود بدهد. طاووس و گاو حیوانات مقدس معبد هرا هستند.

Ares خدای جنگ

آرس (Ares) پسر زئوس و هرا و خدای جنگ است. او فردی رشید و زیبا اما بسیار قسی القلب و خونخوار بوده است خواهرش اریس Eris الهه نزاع و کشمکش، یار جدایی ناپذیر او بود. آرس زمانی خوشحال میشد که صدای چکاک شمشیرها را بشنود، در این زمان او کلاه خود درخشانش را بر سر میگذاشت و سوار بر ارابه جنگ به قلب میدان جنگ میرفت و کاری به برنده و بازنده نداشت، فقط به دنبال خونریزی بود. کسانی که همواره همراه او بودند درد، اضطراب، قحطی و گمنامی بودند. هرا و زئوس هردو به آرس بیعلاقه بودند و او بیشتر توسط اهالی تراسیا Thracia که مردمی وحشی و خشن بودند پرستیده میشد. کرکس و سگ جانورانی بودند که در کنار این خدا تصویر میشدند.

Athena الهه شهر، صنایع دستی و کشاورزی

آتنا (Athena) آتنا، الهه باکره، دختر زئوس است و مادری ندارد، زیرا به صورت زنی کامل و سراپا پوشیده در زره و اسلحه از پیشانی زئوس خارج شده است. علی رغم اینکه او در نبرد شجاع و خشن بوده اما زنی جنگجو به شمار نمی آمده زیرا نبردهای او همه برای دفاع از حریم خانه و شهر در مقابل دشمنان بوده است. آتنا الهه شهر، صنایع دستی و کشاورزی است. او برای تربیت و رام کردن اسب، افسار را اختراع کرد و از دیگر نو آوریهای او میتوان به ساختن ترومپت، فلوت، دیگ، شن کش، گاواهن، کشتی و ارابه اشاره کرد. او تجسم دانایی، منطق و پاکی بوده و فرزند محبوب زئوس به شمار می آمده است. به همین خاطر اجازه داشت تا از اسلحه پدرش - صاعقه - استفاده کند. شهر محبوب او آتن، درخت مورد علاقه اش زیتون پرنده او جغد بوده اند.